

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๕๕

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

ข้อ ๑ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้แจ้งต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ว่ากรรมการบริหารพรรคลาออกจากตำแหน่ง จำนวน ๑๖ คน ซึ่งทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด และที่ประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งประชุม ณ บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลถ้ำพรรณรา อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๕ ข้อ และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๑๔ คน

ข้อ ๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ เสนอประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคผู้แจ้งเห็นจริง กรณีกรรมการบริหารพรรค ลาออกจากตำแหน่ง จำนวน ๑๖ คน ซึ่งทำให้กรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งหมด

๒.๒ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระบุรี หนองคาย เชียงใหม่ และนครศรีธรรมราช ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริง ว่าดำเนินการเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคหรือไม่

ข้อ ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระบุรี หนองคาย และเชียงใหม่ ได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๒.๒ แล้วรายงานว่ามีการจัดประชุมใหญ่สามัญในวันเวลา และสถานที่ดังกล่าวจริง และมีลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจริง

ข้อ ๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๒.๒ ว่าไม่มีการประชุมใหญ่สามัญที่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลถ้ำพรรณรา อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช แต่ได้มีการประชุมที่บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลถ้ำพรรณรา อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ คน

ข้อ ๕ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริงเพิ่มเติม

ข้อ ๖ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามข้อ ๕ โดยสอบปากคำผู้ที่ปรากฏลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๒ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้แจ้งเห็นจริงแต่อย่างใด ไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญในวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว ไม่ได้รับหนังสือเชิญให้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม และผู้ที่ปรากฏลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่ จำนวน ๒ คน คือ นายสินชัย เพ็ชรมาก และนายไพโรจน์ แสงมณี ยังอยู่ระหว่างต้องโทษจำคุก

ข้อ ๗ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เสนอประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคผู้แจ้งเห็นจริงชี้แจงเพิ่มเติมว่าผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนเป็นสมาชิกพรรคผู้แจ้งเห็นจริงหรือไม่ มีหนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมใหญ่หรือไม่ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกคนได้เข้าร่วมประชุมใหญ่และลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริงหรือไม่ มีการจัดประชุมใหญ่ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่ระบุไว้ในรายงานการประชุมหรือไม่

ข้อ ๘ พรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า พรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๓ และต่อมามีปัญหาเกิดขึ้นภายในพรรค เลขาธิการพรรคพ้นจากตำแหน่ง กรรมการบริหารพรรคยื่นหนังสือลาออก จำนวน ๑๖ คน ซึ่งทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เป็นผลทำให้พรรคผู้แจ้งเห็นจริงต้องจัดประชุมใหญ่สามัญแบบรีบเร่ง ประกอบกับพรรคมีประสบการณ์น้อยไม่มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับพรรค

ข้อ ๙ สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติได้นำเรื่องการจัดประชุมใหญ่ของพรรคผู้แจ้งเห็นจริงตามข้อ ๑ เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๕/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๔ โดยมติที่ประชุมมีความเห็นว่าพรรคผู้แจ้งเห็นจริงจัดประชุมใหญ่สามัญพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม

๒๕๕๔ ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เห็นควรเสนอประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง

ข้อ ๑๐ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดว่าที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง โดยข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กำหนดไว้ว่าการประชุมใหญ่สามัญประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรค สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น ผู้แทนของสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม แต่ข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นสถานที่จัดประชุมใหญ่ของพรรคผู้แจ้งเห็นจริงปรากฏว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริงเพียง ๘๕ คน ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ ซึ่งมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือพรรคผู้แจ้งเห็นจริงจัดประชุมใหญ่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๗๐

นายชัชวาลย์ เปล่งแสงสว่าง หรือนายพีรเดช แสงสว่าง รักษาการหัวหน้าพรรคผู้แจ้งเห็นจริงยื่นคำชี้แจงว่า พรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ แต่ได้เกิดความขัดแย้งทางความคิดในคณะกรรมการบริหารพรรคผู้แจ้งเห็นจริงเป็นเหตุทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคฯ จำนวนมากลาออกจากตำแหน่ง เป็นผลทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคผู้แจ้งเห็นจริงทั้งหมดรวมถึงหัวหน้าพรรคฯ พ้นจากตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคฯ เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคผู้แจ้งเห็นจริงพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว หัวหน้าพรรคฯ ซึ่งรักษาการฯ ได้ทำหนังสือเชิญประชุมใหญ่สามัญพรรคฯ เพื่อให้เป็นไปตามเวลาที่ระเบียบข้อบังคับพรรคกำหนด

โดยเป็นไปด้วยความรีบเร่งพร้อมทั้งไม่ค่อยชานาญข้อระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ทำให้เกิดความผิดพลาด พรรครู้แจ้งเห็นจริงยอมรับในมตินายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้มีการตั้งยุบพรรครู้แจ้งเห็นจริง โดยพรรครู้แจ้งเห็นจริงไม่มีความโต้แย้งในข้อกล่าวหาใด ๆ ทั้งสิ้น

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะตั้งยุบพรรครู้แจ้งเห็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากพรรครู้แจ้งเห็นจริงไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งข้อบังคับพรรครู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๗๐ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อ ๖๕ กำหนดให้การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ดังนั้น หากพรรครู้แจ้งเห็นจริงไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ ย่อมเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรครู้แจ้งเห็นจริงได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าที่ประชุมใหญ่สามัญพรรครู้แจ้งเห็นจริง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งประชุม ณ บ้านเลขที่ ๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลถ้ำพรรณรา อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรครู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๕ ข้อ และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๑๔ คน ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระบุรี หนองคาย เชียงใหม่ และนครศรีธรรมราช ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดประชุมใหญ่สามัญพรรครู้แจ้งเห็นจริง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชได้รายงานผลการตรวจสอบตามที่ได้สอบปากคำผู้ที่ปรากฏรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมว่า ไม่มีการประชุมใหญ่สามัญ ณ สถานที่ดังกล่าว แต่ได้ประชุมที่บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลถ้ำพรรณรา อำเภอถ้ำพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช และมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ กว่าคน และมีผู้ที่มีลายมือชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๕ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญในวัน เวลา และสถานที่

ดังกล่าว ดังนั้น การประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริง จึงมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่เกิน ๘๕ คน ประกอบกับพรรคผู้แจ้งเห็นจริงยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอยอมรับมตินายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง โดยไม่มีความโต้แย้งในข้อกล่าวหาใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อพรรคผู้แจ้งเห็นจริงได้จัดประชุมใหญ่สามัญพรรคผู้แจ้งเห็นจริง ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘ มีผู้มาประชุมน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคผู้แจ้งเห็นจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๐ เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ อันมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลดังกล่าวจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้แจ้งเห็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ